

NAČRT UPRAVLJANJA S PROJEKTNIM OBMOČJEM

Načrt zagotavljanja dolgoročnih
učinkov projekta LJUBA

Naloga: Načrt upravljanja s projektnim območjem Ljubljansko barje
– Načrt zagotavljanja dolgoročnih učinkov projekta LJUBA

Projekt: Ljudje za Barje – ohranjanje biotske pestrosti na
Ljubljanskem barju
LJUBA

Program: Program Finančnega mehanizma EGP 2009–2014 (SI02)
Biotska raznovrstnost in ekosistemske storitve

Izdelovalec: ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE,
OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA
Cankarjeva 10, 1000 Ljubljana

Nosilec naloge: Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.
Sodelavci:

mag. Lara Jogan Polak, univ. dipl. biol.
Primož Glogovčan, univ. dipl. biol.
mag. Karin Gabrovšek, univ. dipl. biol.
mag. Andreja Škvarč, univ. dipl. biol.
mag. Mateja Žvikart, univ. dipl. biol.

Partnerji: mag. Tina Mikuš,
Anja Oven,
Gregor Lipovšek
Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje

dr. Tatjana Čelik,
dr. Branko Vreš
Biološki inštitut Jovana Hadžija, ZRC SAZU

Anton Zavodnik
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko
gozdarski zavod Ljubljana

Kraj in datum izdelave: Ljubljana, april 2016

PREDGOVOR

Ljubljansko barje je s stališča ohranjanja biotske pestrosti eno najvrednejših območij v Sloveniji, saj tu najdemo številne redke, ogrožene in zavarovane živalske in rastlinske vrste ter habitatne tipe. Nekatere izmed živalskih vrst so tu prisotne le občasno (npr. ptice selivke), druge prebivajo tu stalno (npr. barjanski okarček). Tudi dejstvo, da predstavlja barje na selitvenih poteh enega izmed pomembnih postankov, tako zaradi prehranjevanja kot razmnoževanja, daje temu prostoru pomembno vrednost.

Ljubljansko barje, kot ga poznamo danes, je pomembno sooblikoval človek s svojo dejavnostjo, predvsem kmetijstvom. Vzpostavitev kmetijske kulturne krajine z izredno mozaičnostjo – obdelovalne površine, travniki, mejice, reke, potoki, gozdiči, bližina naselij – ima za posledico vzpostavitev številnih življenjskih prostorov in oblikovanje niš, ki jih zasedejo posamezni organizmi oz. njihove združbe.

V projektu LJUBA – Ljudje za barje smo želeli poudariti pomen prisotnosti človeka – kmetovalca na Ljubljanskem barju kot pomembnega sooblikovalca in vzdrževalca biotske pestrosti. V intenzivnem petnajstmesečnem trajanju projekta LJUBA (od februarja 2015 do aprila 2016) smo prišli v stik z več kot 400 kmeti in opravili številne razgovore z lastniki kmetijskih gospodarstev, lastniki in zakupniki zemljišč ter pridobili številne informacije, ki nam služijo pri načrtovanju nadaljnjih aktivnosti s katerimi želimo vzpodbuditi način gospodarjenja kmetij, ki mestoma že obstaja in je prijazen do narave ter ga spodbuja tudi evropska kmetijska politika. Pričujoči Načrt nadaljnjih aktivnosti na Ljubljanskem barju je nastal torej v sodelovanja med organizacijami, ki skrbijo za ohranjanje narave v Sloveniji, združene v projektu LJUBA, in kmeti Ljubljanskega barja, ki so vir informacij o preteklih in sedanjih kmetijskih praksah in njihovem vplivu na naravo. In prav slednjim se za njihovo pomoč pri nastanku tega Načrta iskreno zahvaljujemo!

Primož Glogovčan
Vodja projekta LJUBA

UVOD

Travniki in njihova biotske pestrosti na Ljubljanskem barju so kljub odličnim rezultatom projekta LJUBA – Ljudje za barje (v nadaljevanju LJUBA) še vedno v slabem stanju. Ugotavljamo pa, da se trendi počasi premikajo v pozitivno smer. Velik učinek k tem premikom je imel projekt LJUBA. Projekt LJUBA namreč predstavlja prvi korak k izpolnjevanju naravovarstvenih ciljev Programa upravljanja z območji Natura 2000 za obdobje 2015-2020. S projektom LJUBA je bilo doseženo boljše upravljanje s travišči in nizkim barjem na več kot 300 ha. Izboljšani so habitati za štiri ciljne vrste, barjanski okarček je celo rešen izumrtja. Populaciji orhideje Loeselove grezovke in metulja barjanskega okarčka sta v porastu vendar za enkrat še zelo geografsko izolirani. Stanje habitata metulja strašničinega mravljiščarja se izboljšuje zaradi vpisov KOPOP ukrepa MET in nadstandarda v katerega je bilo pridobljenih dobrih 40 ha travnikov. V projektu je bilo ugotovljeno, da populacija metulja travniškega postavneža ni več prisotna na območju Ljubljanskega barja, čeprav so bili na nekaterih območjih potencialnega nahajanja izvedeni ustrezni KOPOP ukrepi. Kljub temu je bila najdena populacija travniškega postavneža na sosednjem Natura 2000 območju, Krmsko hribovje Menišija, ki predstavlja potencialno donorsko populacijo za ponovno naselitev na Ljubljanskem barju. Pridobljeni so bili podatki o treh vrstah ptic, katerih stanje ohranjenosti je neznano. Povečano je število deležnikov, ki sprejemajo izvajanje ukrepov izboljšanja stanja. To je bilo doseženo predvsem s ciljno komunikacijo z lastniki in obdelovalci zemljišč, ter samimi akcijami na terenu (npr. testiranje metod odstranjevanja invazivnih rastlinskih vrst, sodelovanje lastnikov zemljišč na prostovoljnih delovnih akcijah), pri čemer je bilo vzpostavljeno odlično sodelovanje med strokovnjaki s področja kmetijstva in varstva narave. Izdelana je bila promocijska zloženka in priročnik upravljanja travnikov na Ljubljanskem barju. LJUBA je so-kreirala naravovarstvene ukrepe kmetijske politike. Kjer je bilo to ustrezno, so bila zagotovljena izplačila nadstandarda za izvajanje prilagojene kmetijske prakse. Izplačila so bila oblikovana na osnovi vrednotenja naravovarstvene pomembnosti vrste in primerjave z ekonomskim izračunom za primerljive KOPOP ukrepe. Projekt je naslovil lastnike in obdelovalce zemljišč, strokovne in raziskovalne organizacije, pristojna ministrstva, nevladne organizacije, šole, lokalne skupnosti in vse zainteresirane deležnike na projektne območju in širše.

VSEBINA

Nizko barje in orhideja Loeselova grezovka

Opis in izvedena dela

Ocena stanja ohranjenosti

Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Barjanski okarček

Opis in izvedena dela

Ocena stanja ohranjenosti

Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Strašničin mravljiščar

Opis in izvedena dela

Ocena stanja ohranjenosti

Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Travniški postavnež

Opis in izvedena dela

Ocena stanja ohranjenosti

Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Mokrotni travniki

Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*)

Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Opis in izvedena dela

Ocena stanja ohranjenosti

Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

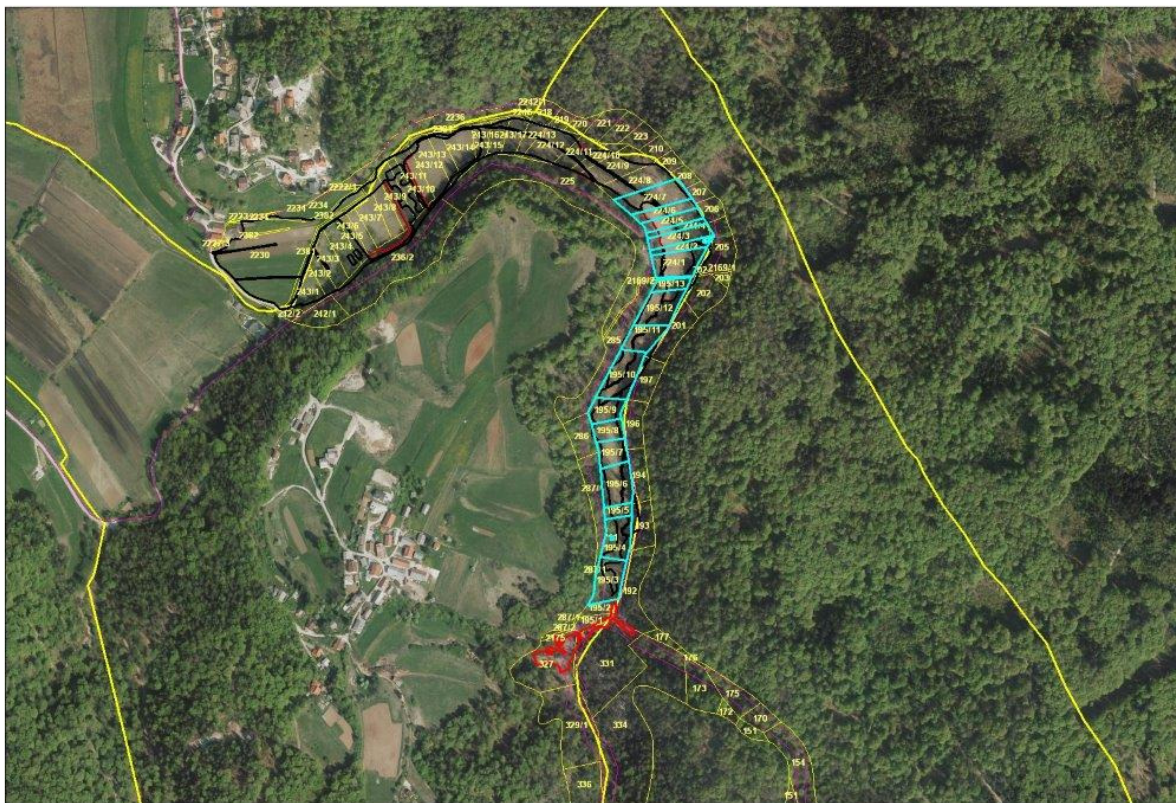
1. Nizko barje in orhideja Loeselova grezovka

1.1 Opis in izvedena dela

Ostanek bazičnega nizkega barja je bilo na Ljubljanskem barju vidno le še na manj kot 1 ha površine v dolini Strajanov breg. Strajanov breg je povirna dolina gornjega dela istoimenskega potoka na jugovzhodnem obrobju Ljubljanskega barja. Dolga je ca. 2 km in v povprečju manj kot 50 m široka. Stanje nizkega barja je bilo pred projektom LJUBA slabo z negativnim trendom. Velik del doline se je zaraščal, ni bilo podatkov o stanju talne vode. V okviru projekta Ljuba je bil vzpostavljen osnovni pogoj za obnovo nekdanjega nizkega barja na 3 ha. Odstranjena je bila lesna vegetacija in invazivke, s čimer se je sprostila površina za vrnitev barjanske vegetacije. Na podlagi izvedene študije hidrologije smo ugotovili, da površina, kjer se nahaja osrednji del nizkega barja ni primerno namočena, zato je za doseg končnega cilja izboljšanja stanja (vzpostavitev ugodnega stanja) potrebno vzpostaviti ustrežnejši vodni režim in dolgoročno rabo travišča s pozno košnjo.

Nizko barje v Strajanovem bregu je edino viabilno najdišče Loeselove grezovke na Ljubljanskem barju. Druga znana populacije v Dragelu je domnevno izumrla zaradi izrazitega poslabšanja habitata kot posledice človekovih posegov v hidrologijo območja in s tem zaraščanja s trstiko in krhliko. Rastišče Loeselove grezovke je bilo ogroženo zaradi zaraščanja z lesno vegetacijo, deloma spremenjene hidrologije ter razširjanja invazivnih tujerodnih vrst.

Na in neposredni bližini rastišč Loeselove grezovke je bila odstranjena lesnata vegetacija in invazivne tujerodne vrste rastlin. S tem ocenjujemo, da so se izboljšale razmere za večino populacije. Del populacije je bil odkrit tudi v skrajnem severnem delu doline. V tistem delu lesnata vegetacija ni bila odstranjena zaradi nadaljnje primerjave med stanjem habitat na očiščenih in zaraščenih površinah.

Slika 1: Stranov breg in območje izvajanja ukrepov v okviru projekta LJUBA (označeno z modro barvo)

1.2 Ocena stanja ohranjenosti

Habitatni tip nizko barje

*Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U2- slabo stanje – se slabša***

*Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **U1+ neugodno stanje – se izboljšuje***

Na Ljubljanskem barju je bilo izboljšano stanje nizkega barja v velikosti 3ha. Zaradi čiščenja zaraščenosti in dobrih obetov za izvedbo nadaljnjih ukrepov se je stanje nizkega barja na Ljubljanskem barju izboljšalo iz *U2-* na *U1*. Ocenjujemo, da v kolikor se bo izvajala redna košnja osrednjega dela, skrbelo za odstranjevanje novih poganjkov ob robovih doline ter izboljšalo hidrološke razmere, da se bo stanje lahko spremenilo v ugodno ohranitveno stanje FV.

Slika 2: nizko barje pred in po izvedbi ukrepa čiščenja lesne zarasti

Loeselova Grezovka

Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U1- neugodno stanje – se slabša**

Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **U1+ neugodno stanje – se izboljšuje**

Podobno kot pri oceni stanja ohranjenosti za habitatni tip nizko barje ocenjujemo, da se je stanje habitata Loeselove grezovke NA Ljubljanskem barju izboljšalo iz U2- na U1+.

1.3 Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Ukrep oz naloga	Odgovorni izvajalec	Predvideno izvedbe	leto	Vir financiranja
Pregled stanja in odstranjevanje invazivnih tujerodnih vrst rastlin	ZRSVN, KPLB		2016	Naravovarstvena akcija
Košnja in odstranjevanje poganjkov lesnatih vrst rastlin	KPLB		2016	Sredstva SKZ
Odkup zemljišč	KPLB		2017	Projekt PoLJUBA – Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR)

Izboljšanje hidrologije	ZRSVN	2018-2019	Projekt PoLJUBA – ESRR
Odstranjevanje zarasti – povečanje površine za še 2 ha	ZRSVN	2018	Projekt PoLJUBA – ESRR
Vzpostavitev travnišč nižinskega barja	ZRSVN	2018-2020	Projekt PoLJUBA – ESRR
Košnja	KPLB	2017-2020	KOPOP – PRP 2014-2020
Nadaljevanje monitoringa hidrološkega stanja	ZRSVN	2017-2020	Projekt PoLJUBA - ESRR
Spremljanje stanja učinkov projekta (populacijski monitoring in monitoring stanja habitata in habitatnega tipa)	ZRC SAZU	2017-2020	Projekt PoLJUBA - ESRR

2. Barjanski okarček

2.1 Opis in izvedena dela

Izhodiščni popis stanja vrste barjanskega okarča je pokazal, da je vrsta prisotna samo še na dveh travnikih na območju med Škofljico in Igom (Podvin). Z namenom ohranjanja ostanka populacije barjanskega okarča so bile podpisane **pogodbe o nadstandardu (17,65 ha)** z zahtevami, ki ustrezajo ekološkim zahtevam vrste, del površin cone vrste je bil vpisan v ukrepe **KOPOP STE (15 ha)**, še dodatne površine v neposredni bližini še ohranjene populacije okarčka pa so bile revitalizirane (odstranjena zarast in sejana avtohtona travna mešanica) s strani KPLB (**5,5 ha**) ter podpisan zakup teh površin med KPLB in Skladom kmetijskih zemljišč (SKZ). S projektom LJUBA je zagotovljeno ustrezno upravljanje na **29 ha** (del površin se prekriva).

2.2 Ocena stanja ohranjenosti

Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U2-**

Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **U2-**

Natura 2000 območje Ljubljansko barje je v Sloveniji edino nahajališče vrste v alpski biogeografski regiji in najpomembnejše območje razširjenosti vrste v osrednji Sloveniji, saj so populacije v ostalih treh osrednjeslovenskih Natura 2000 območjih v okolici Grosupljega izumrle ali so na pragu izumrtja. V prejšnjem stoletju (do leta 1990) je barjanski okarček raztreseno poseljeval celotno Ljubljansko barje, od leta 2001 dalje pa le še njegov JV del. Upadanje razširjenosti vrste na Ljubljanskem barju v zadnjih dvajsetih letih je posledica zmanjšanja površine habitata vrste: v obdobju 2001–2014 se je površina habitata vrste zmanjšala za 86% (iz 48 ha na 7 ha), najbolj drastično v zadnjih šestih letih – kar za 80%. V projektu LJUBA se je preostanek populacije ohranil oz **projekt LJUBA je preprečil izumrtje populacije** (v letu 2015 in 2016) bi z neustrezno kmetijsko prakso na še preostalih travnikih populacija izumrla. To je preprečil podpis nadstandarda iz projekta LJUBA in tudi omogočil potencialne površine ustreznih habitatov vrste v neposredni bližini kamor je v prihodnosti možna širitev/naselitev.

2.3 Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Površine vključene v nadstandard s projektom LJUBA so se v letu 2016 financirale preko sredstev KPLB projekta LJUBA. V nadaljevanju se glede na rezultate nadstandarda le te pogodbe podaljša v okviru sredstev ESRR in projekta PoLJUBA. Površine vključene v KOPOP STE ostajajo vpisane v ukrep do leta 2020.

Z novimi odkupi in zakupi zemljišč v okviru projekta PoLJUBA (ESRR) ter vrsti ustreznim gospodarjenjem na obstoječih ustreznih traviščih in širše bomo izboljšali habitat vrste ter povezljivost med populacijami na Ljubljanskem barju. Vzpostavljen bo laboratorij (gojilnica) za gojenje barjanskega okarčka s ciljem obogatitve obstoječe populacije (tudi genske s križanjem populacije iz Strženih luž) in/ali ponovne naselitve vrste.

Z odkupi, zakupi in pogodbenim varstvom dodatnih zemljišč ter vrsti ustreznim gospodarjenjem na teh traviščih bomo na skupno **4 ha** še izboljšali habitat vrste ter poskušali doseči povezljivost med populacijami na Ljubljanskem barju.

3. Strašnič in mravljiščar

3.1 Opis in izvedena dela

Vrsta se danes pojavlja na Ljubljanskem barju le še na treh območjih zgostitve primerne habitat: severno od Vrhlike, pri Škofljici ter na območju med Bevkami, Notranjimi Goricami in vznožjem Krimskega pogorja, medtem ko historična razširjenost zajema podatke tudi iz drugih delov Ljubljanskega barja. V letih 2009 do 2014 je bil na tretjem od zgoraj navedenih območij ugotovljen drastičen upad številčnosti osebkov. Tudi površina, na kateri je bila vrsta opazovana, se vsako leto manjša, je pa v zadnjih dveh letih spremljanja stanja primerljiva. V projektu LJUBA je bil vzpostavljen stik s kmetijskim sektorjem in lastniki zemljišč ter s **KOPOP MET (38 ha)** in podpisom **pogodb o nadstandardu (25,91 ha)** uvedena vrsti primerna kmetijska praksa na skupno **64,5 ha** travnikov (del površin se prekriva).

3.2 Ocena stanja ohranjenosti

Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U2-**

Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **U2**

S projektom LJUBA je bilo doseženo, da se je ključne površine z ustreznim habitatom za metulja strašničinega mravljiščarja vpisalo v ukrepe KOPOP MET in nadstandardne pogodbe. Znotraj cone metulja je bil možen vpis tudi ukrepa KOPOP VTR (kosec), ki je bil za kmete privlačnejši in cenovno ugodnejši zato je velika večina površin znotraj cone metulja vpisana v ukrep za kosca. Kljub temu je površina vpisana v MET in nadstandard zelo dobra in predstavlja začetek izboljševanja trenda za populacijo strašničinega mravljiščarja.

3.3 Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Površine z nadstandardom se v letu 2016 financirajo v okviru sredstev KPLB iz projekta LJUBA. V nadaljevanju se glede na rezultate nadstandarda le te pogodbe podaljša v okviru sredstev ESRR in projekta PoLJUBA. Površine vključene v KOPOP STE ostajajo vpisane v ukrep do leta 2020.

S projektom PoLJUBA se načrtuje z odkupi, zakupi in pogodbenim varstvom (nadstandardom) ter vrsti ustreznim gospodarjenjem izboljšati habitat vrste še za dodatnih **17 ha** ter poskušati doseči povezljivost med populacijami na Ljubljanskem barju.

4. Travniški postavnež

4.1 Opis in izvedena dela

Izhodiščni popis stanja vrste travniškega postavneža je pokazal, da vrsta ni več prisotna na Ljubljanskem barju. Vrsta je bila v preteklosti prisotna še na območju severnega dela Ljubljanskega barja (2003) in na zadnje na območju Drenika (2013). Vrsta je bila v KOPOP ukrepe umeščena med vrste katerim ustreza ukrep HAB čeprav njene ekološke zahteve temeljijo na zagotavljanju mozaične kmetijske krajine. To pomeni, da se morajo

na območju prisotnosti vrste zagotavljati površine na katerih je prisotna tako zgodnja kot pozna košnja s čim manjšim vnosom hranil (gnojenje). Vrsta je bila v izhodiščnem popisu najdena izven območja Natura 2000 na območju Natura 2000 Krmsko hribovje na mokrotnih travnikih in nizkih barjih območja Natura 2000 Krmsko hribovje. Zato smo tekom projekta LJUBA večjo energijo usmerili v zagotavljanje ustreznih pogojev za vzpostavitev mozaičnih habitatov travnikov na območju med Bevkami in Borovnico, da bi se lahko v prihodnosti vrsta zopet naselila na območju Ljubljanskega barja.

Na območju med Bevkami in Borovnico je bilo v KOPOP MET, VTR in HAB ter nadstandard vključenih **več kot 150 ha površin**, ki zagotavljajo mozaičnost in potencialno območje kamor se v prihodnosti lahko naseli travniški postavnež.

4.2 Ocena stanja ohranjenosti

Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U2-**

Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **vrsta ni več prisotna na Ljubljanskem barju**

4.3 Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Ključno za ponovno naselitev vrste na Ljubljanskem barju je zagotavljanje ustreznih travišč (mozaične malopovršinske travnike, ki so različno intenzivno obdelovani/košeni). Poleg tega je ključen ukrep tudi zagotavljanje ugodnega stanja populacije na območju Natura 2000 Krmsko hribovje - Menišija, kar se bo izvedlo v okviru projekta Mala barja – MARJA. Projekt MARJA (ESRR) se bo v letu 2017 začel izvajati na območju nizkih barij in molietanih travnikov na 10 območjih Natura 2000 po Sloveniji. Med njimi bo tudi območje mokrotnih travnikov v Borovnici, ki predstavljajo habitat travniškega postavneža. S tem se bo izboljšalo stanje mokrotnih travnikov in travniškega postavneža na območju Natura 2000 Krmsko hribovje – Menišija in s tem tudi pripravilo potencialno donorsko populacijo za Ljubljansko barje.

5. Mokrotni travniki:

5.1 HT 6410 -Travniki s prevladujočo stožko (*Molinia* spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (*Molinion caeruleae*)

5.1.1 Opis in izvedena dela

V okviru projekta LJUBA je bilo ugotovljeno, da je stanje travnikov z modro stožko na Ljubljanskem barju slabše, kot so kazali zadnji razpoložljivi podatki (kartiranje habitatnih tipov 2010-2014). Velik del dela za izboljšanje stanja habitatnega tipa je vključeval komunikacijo s kmeti in umestitev površin habitatnega tipa v ustrezen KOPOP ukrep – predvsem VTR (**58 ha**) in STE (**6 ha**) ter pogodbe o nadstandardu (**6 ha**), ki ne dovoljujeta vnosa hranil. Površin z ustreznim upravljanjem na območju habitatnega tipa je **70 ha**.

5.1.2 Ocena stanja ohranjenosti

Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U2-**

Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **U2**

Stanje travnikov s prevladujočo stožko, ki na Ljubljanskem barju uspevajo na šotnih tleh, je na območju Ljubljanskega barja slabo in se je v zadnjih letih pred projektom LJUBA še slabšalo. Na prvem varstvenem območju KP Ljubljansko barje se je površina teh travišč v obdobju med popisom 1999-2003 in popisom 2010-2014 zmanjšala za 13% (s 308 ha na 269 ha). Kar 61% travišč, ki so bila v letu 2003 uvrščena v ta habitatni tip, po zadnjem popisu ne sodijo več v ta habitatni tip. 28% površin je bilo spremenjenih v njive in intenzivne travnike, 10% pa se je zaraslo z lesno vegetacijo. Razlog, da upad površin le ni tako strm, je v dejstvu, da so nove površine travnikov s stožko nastale iz opuščenih bolj intenzivnih travnikov. Zato je projekt LJUBA s ciljno komunikacijo in vpisom površin v KOPOP ukrepe in nadstandarda naredil prvi korak k prekinitvi negativnega trenda upadanja tako površin kot kvaliteti habitatnega tipa.

5.1.3 Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Površine z nadstandardom se v letu 2016 financirajo v okviru sredstev KPLB iz projekta LJUBA. V nadaljevanju se glede na rezultate nadstandarda le te pogodbe podaljša v okviru sredstev ESRR in projekta PoLJUBA. Površine vključene v KOPOP STE in VTR ostajajo vpisane v ukrep do leta 2020.

V okviru projekta PoLJUBA se z nakupom in zakupom zemljišč ter pogodbenim varstvom travnikov na **dodatnih 12 ha** vzpostavi način gospodarjenja, ki bo omogočal (i) ohranjanje ali (ii) izboljšanje stanja habitatnega tipa, ali (iii) vzpostavitev habitatnega tipa (npr. na trenutno zmerno intenzivno gospodarjenih travnikih, površinah zaraslih z visokim steblikovjem).

Ključne površine za nadaljnjo izboljšanje stanja habitatnega tipa so na območjih Ig-Škofljica, Želimeljska dolina, Podplešivica-Bevke in NR Iški morost.

5.2 HT 6510: Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

5.2.1 Opis in izvedena dela

Podobno kot za travnike z modro stožko je tudi za vlažne travnike z lisičjim repom in visoko pahovko značilno, da se je njihova površina od zadnjega kartiranja (2010-2014) še dodatno zmanjšala. Velik del dela za izboljšanje stanja habitatnega tipa je vključeval komunikacijo s kmeti in umestitev površin habitatnega tipa v ustrezen KOPOP ukrep – predvsem HAB (**61 ha**), VTR (**56 ha**) in STE (**2 ha**) ter pogodbe o nadstandardu (**1 ha**). Za razliko od habitatnega tipa modrih stožkovij ta habitatni tip dovoljuje manjši vnos hranil (gnojenje) zato je poleg ukrepov VTR in STE ustrezen tudi ukrep HAB. Poleg površin vključenih v ustrezne KOPOP ukrepe in nadstandard se je v projektu LJUBA očistilo **18 ha** (preostale 3 ha od 21 ha se je očistilo invazivke na območju nizkega barja v Strajanovem bregu) površin zaraslih z invazivno rastlinsko vrsto zlata rozga in so v preteklosti predstavljale habitatni tip ekstenzivnih nižinskih travnikov. Površin z ustreznim upravljanjem na območju habitatnega tipa je **138 ha**.

5.2.2 Ocena stanja ohranjenosti

Ocena stanja ohranjenosti v alpski biogeografski regiji: **U2-**

Ocena stanja ohranjenosti na Natura 2000 območju Ljubljansko barje: **U2**

Ljubljansko barje je najpomembnejše območje za ta habitatni tip v Sloveniji, vendar je stanje tega habitatnega tipa slabo in se je v zadnjih letih pred projektom LJUBA pospešeno slabši. Nižinski ekstenzivno gojeni travniki so na Ljubljanskem barju habitatni tip z najstrmejšim upadom: v obdobju med popisom 1999-2003 in popisom 2010-2014 je na 1. varstvenem območju zabeležen 66% upad tega habitatnega tipa (s 1355 ha na 462 ha). Zato je projekt LJUBA s ciljno komunikacijo in vpisom površin v KOPOP ukrepe in nadstandardom naredil prvi korak k prekinitvi negativnega trenda upadanja tako površin kot kvaliteti habitatnega tipa.

5.2.3 Zagotavljanje dolgoročnih učinkov projekta

Površine z nadstandardom se v letu 2016 financirajo v okviru sredstev KPLB iz projekta LJUBA. Površine očiščene zlate rozge se v letu 2016 nadaljnje revitalizira oz. čisti in semeni s sredstvi KPLB v okviru sredstev SKZ. V nadaljevanju se glede na rezultate le te aktivnosti podaljša v okviru sredstev ESRR in projekta PoLJUBA kot ukrep ohranjanja. Površine vključene v KOPOP HAB, STE in VTR ostajajo vpisane v ukrep do leta 2020.

V okviru projekta PoLJUBA se z nakupom in zakupom zemljišč ter pogodbenim varstvom travnikov vzpostavi habitatnemu tipu primerno gospodarjenje oz. vzpostavitev tega habitatnega tipa na še dodatnih **71 ha**. Deloma bo šlo za vzpostavitev tega habitatnega tipa na njivah in/ali intenzivnih travnikih, deloma pa za izboljšanje stanja (vrstna sestava, vodni režim) na obstoječih travnikih tega habitatnega tipa.

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Dokument je nastal s finančno podporo Finančnega mehanizma EGP.

Za vsebino dokumenta je odgovoren izključno Zavod RS za varstvo narave in zanj ne velja, da odraža stališča Programa finančnega mehanizma EGP.

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Ljubljansko barje
— KRAJINSKI PARK —

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
LJUBLJANA

